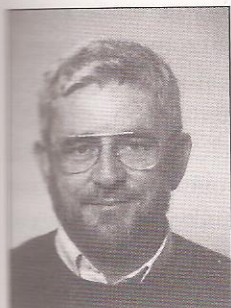

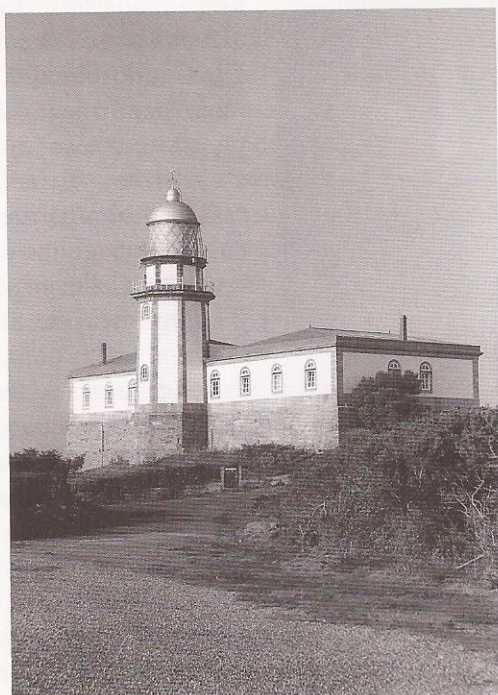
ONS, O MEU PARAÍSO DE ONTE (V) DÍA DE ANGUSTIA: AFOGOU CARLIÑOS

Por: Xulio Santos Pena

Aquel mes de maio foi un desastre para a escola en canto a asistencia dos nenos e nenas. Logo dunha invernada considerable, a primavera presentóusenos florida e fermosa. A Illa converteuse nun paraíso para nós que saíamos tódolos seráns, rematada a clase, a pasear polas pistas, desde a nosa casa ata chegar

a Cucorno onde nos detiñamos uns intreiros o pé do maxestoso Faro de Ons para ver desde alí a impresionante paisaxe interior da Ría pola que se adiviñaban as liñas case que imperceptibles que marcaban os barcos na súa navegación cara a Marín, Bueu ou Portonovo que facían relucir as súas casas á luz da tardiña. E aínda non asimilada tanta beleza sempre igual e sempre tan distinta, mirabamos a outra banda, cara ó inmenso mar aparentemente tranquilo

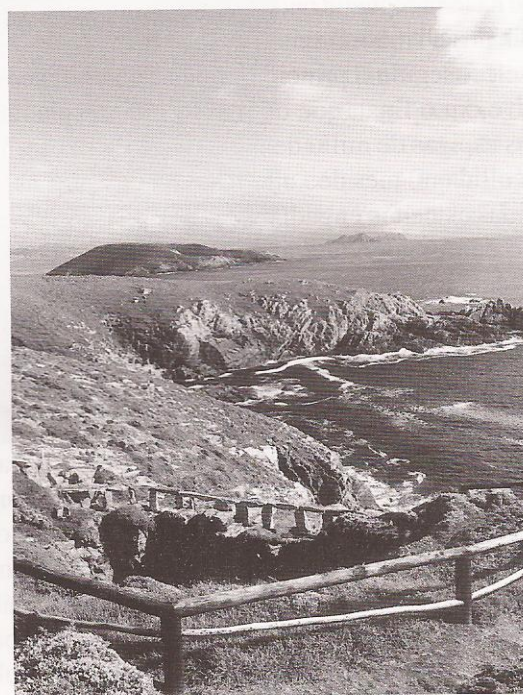
Faro da Illa de Ons

pero que batía sobre das rochas do exterior da illa facendo saltar a espuma como avisando de que se atopaba tranquilo pero non morto.

Outras tardes tomabámo-lo rumbo de Pereiró seguindo a pista do Canexol onde se erguía a antiga escola nada comparable á edificación nova. Confeso que, cada vez que pasei por diante da vella escola que eu xa non coñecera, sentíame como un pouco culpable e parecíame

como se aquel vello caserón me estivera reprochando que lle quitáramos entre todos o bulir e o rechouchío dos nenos e nenas que daquela soaban xa lonxe aquel lugar. Sempre tentabamos chegar ata o “Buraco do Inferno”, outro dos puntos neuráxicos da Illa polo seu contido de lendas, medos e historias máis ou menos reais, menos ou máis imaxinadas polas mentes dos veciños aínda que, realmente, cun pouco de angustiosa verdade porque neste tremendo buraco, o son das ondas do mar que se colan ata a súa base mesma, contan páxinas de traxedia baseadas na valentía de uns e na imprudencia de outros que deixaron a vida. Camiñabamos a modo, moitas veces en silencio para escoita-los sons dun campo virxe onde ata o voar das bolboretas marcaba perceptibles sons mentres deixaba debuxadas no ar imperceptibles liñas curvas ascendentes e descendentes entre planta e planta. Grandes abellóns cruzaban de xeito case que violento e aportaban o ruído que rachaba aquel silencio enxordecedor da Natureza. O sol decadente xa, despedíase minuto a minuto no vermello atardecer prometendo para mañá outro día igual ou mellor que, ás veces, nacía neboento como se quixera relembra-los que o gris tamén era a cor da Illa.

No noso camiñar atopabámonos coas persoas de sempre. Alá arriba, no Cucorno, pouco antes de chegar ata o Faro, estaba sempre Eugenia que nos saudaba con moito cariño e un especial respecto porque, a pesar dos seus moitos

Buraco do Inferno

anos, non esquecera as ensinanzas dos seus maiores que lle inculcaran que “o maestro” era todo un personaxe e, como outras persoas maiores fitábame como se sentira unha especial devoción polo que eu representaba. Se a tarde nos levaba ata Pereiró sempre falabamos con María, ó paso polo Canexol ou topabámonos co señor Olegario (“Cambados”), un home que correra xa moito mundo e que era un verdadeiro filósofo popular. Non había cousa que el non soubera nin conto ou anécdota que se lle resistira e cos que pasabamos momentos verdadeiramente ledos.

Moitas veces atopabámonos, nun lado ou no outro, cos rapaces que, tan lonxe das súas casas, camiñaban a pos delas logo dun duro día de permanencia no campo, a carón das leiras labradas polos seus pais nas que, por aquela, empezaban a agromar os primeiros grans de millo. Para aqueles nenos, a non asistencia á escola era o máis normal do mundo. Era un período de varias semanas no que á escola asistían tan só nenos pequenos como acontecera no

mes de marzal a pouco de sementa-los campos. A poboación de corvos e outros paxaros granívoros facía precisa unha vixilancia de sol a sol nas leiras e, nais e nenos, mentres os pais traballaban no mar, apostábanse no borde do campo armados dunha áxil fonda coa que facían soa-lo vento ó mesmo tempo que lanzaban contra a negra nube de paxaros as pedras que os asustaban e os facían fuxir para intentalo na leira seguinte onde eran recibidos do mesmo xeito.

Só así se conseguía ó principio, que a semente xerminara na terra e, xa ó final, que os corvos non desgraciaron as fermosas espigas de millo dende o inicio da súa formación ata a recollida no mes de xullo. De volta ás súas casas coa atardecida, os nenos engadíanse ó noso paseo e faciamos xuntos o camiño de volta á casa. A prolongada ausencia dos rapaces, especialmente os maiores que estaban xa a punto de abandona-la escola, fíxonos pensar que deberíamos atopar unha solución á súa escolaridade e prolongámo-lo curso polo mes de Xullo para recupera-lo que se puidera de todo o perdido.

Aquela mañá do venres ía moita calor. Os rapaces estiveran na escola ata o mediodía e saíran dela con toda normalidade. Mirei pola fiestra e o mar estaba quedo, azul intenso. Un pequeno barco de fóra estaba a punto de atracar no peirao de Curro e na súa cuberta preparábanse para saltar os viaxeiros que, seguramente, virían pasar a fin de semana ou acaso a tan só dar unha volta pola Illa para retornar “a terra” pola tarde. Saín ata o patio do recreo

e senteime o borde da tapia entretido en mirar a manobra de atraque e o desembarque. Recendía a mar e a flores.

Alterouse todo de súpeto; un neno viña correndo pola costa de Area dos Cans desaforado. Mirei cómo facía espaventos para chama-la miña atención e sinalábame a praia do Canexol. Entendín que algo pasaba e saín correndo cara a el. El parou, esperándome, e cando me sentiu cerca, acorado y sen alento dicíame case que sen voz e entrecortadamente:

- ¡Afogado, afogado...Carliños afogado!

- ¿Que dis rapaz?... ¿Onde? ...¿Quen?... ¿Cómo foi?...

Comprendín que eran moitas preguntas que non precisaban resposta e, sen esperar por ela, saín correndo cara ó Canexol do que me separaba un treito nada pequeno. O corazón saíame do peito e a imaxe de Carliños e dos demais que media hora antes estiveran na escola tan tranquilos, mesturábaseme cun imaxinado rostro dun afogado. ¡Non pode ser! Bulíame esta frase na cabeza mentres as pernas

xa no me daban máis.

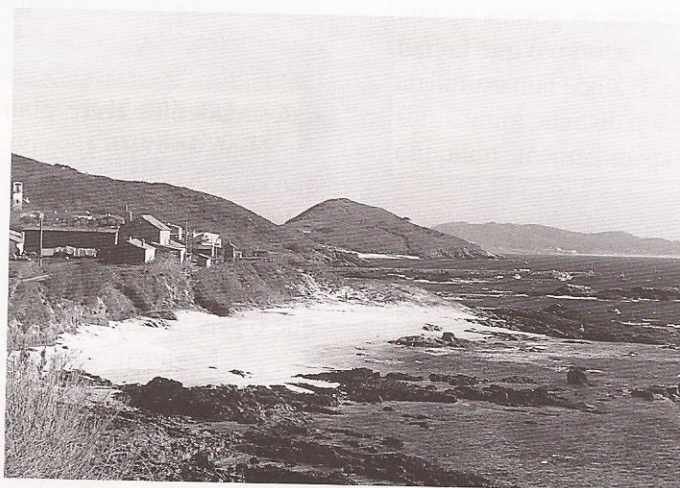
Manoliño seguía en pos de mín tamén sen aire ata que desde a última curva da pista xa miramos o corpo tendido dun neno rodeado doutros e algunha persoa maior.

Cando cheguei onda o rapaz perdín toda esperanza. O aspecto era malo e, a verdade, os meus coñecementos para actuar nun caso como aquel eran moi limitados. Collín un pé do neno e comprobei que aínda tiña pulso.

- ¡Aire!, gritei... apartádevos todos para atrás e tranquilos-dixen sen decatarme que quen precisaba aire e tranquilidade era eu mesmo despois do quilómetro corrido en total desaforo. Pouco caso me fixeron pero xa a miña atención estaba toda posta no neno inerte, que morría por segundos.

Intentei aferrarme a aquel fío de vida pero notaba que se me escorrentaba por entre os dedos das mans. Apliquei o pouco que sabía facer e conseguín que expulsara unha boa cantidade de auga e dispúxenme a iniciar unha respiración boca a boca. Por mín non ía quedar o intento de salvar a aquel rapaz.

Perdín nun momento a noción do tempo e do son. Os meus sentidos non estaban máis que no labor que me dispoñía a levar a cabo e só escoitaba un afastado murmurio dos que me rodeaban que cada vez eran máis, pero como se estiveran a moita distancia daquela praia. Sentín a sensación de toparme só entre tanta xente e, en troques, notaba as miradas de todos cravadas no meu lombo. Pola fronte escorregábame, a chorros, a suor fría.

Praia de Canexol

Non sei cómo foi ni de onde saíu pero, cando xa me dispoñía a iniciar a faena, notei unha man pousada no meu ombreiro. Xirei a cabeza e mirei unha cara nova. Un home con espesa barba que tamén arfaba porque para chegar alí tivera que correr o seu.

- ¡Tranquilo... son médico! díxome cun medio sorriso nos beizos mentres ocupaba o meu lugar. A carón del outro home de aspecto máis xove dispúxose a axudar e mirándome ós ollos murmurou:

- Eu tamén son médico -mentres me daba unha palmada no ombreiro.

Retireime e volví á realidade do momento. As pernas tremíanme e a penas podía sostirme en pé. Erguinme, en troques, e estiven vendo cómo as expertas máis de aqueles dous salvadores iniciaban un traballo que duraría case que dúas horas na mesma praia. Impuxen logo a miña autoridade como mestre do pobo e obriguei a todos a retirarse varios metros para que deixaran traballar ós doutores mentres, cada quen facía o seu cálculo:

- ¡Xa está morto! ¡No hai quen o salve! ¡Xa fai moito tempo que se afogou!... o pesimismo apoderouse de todos porque Carlitos non daba sinais de vida. No medio do grupo estaba un home gordo con bigote que ninguén sabía de onde saíra. Falaba castelán e cada minuto sentenciaba:

- "Hay que hacerle la respiración artificial". Os médicos, indiferentes alternábanse na aplicación do aire na boca do pequeno. O das barbas fitou cara a mín con expresión preocupada pero, nin el nin o seu compañeiro, estaban dispostos a deixar o intento. Aquel madrileño seguía dicindo:

- "Hai que hacerle la respiración artificial".

Todos quedamos xeados cando escoitamos uns berros que viñan desde a pista de acceso a praia. Era María, a nai de "Carlitos" a quen lle chegara a mala nova do suceso. María corría cara ó grupo sen sentido cos ollos fora das órbitas. Carlos era o seu único fillo e esa circunstancia aumentaba a angustia. Os que formaban o círculo

Barrio de Canexol

abriron paso e María intentou abalanzarse sobre o neno inerte e os médicos seguían co seu mecánico e preocupado labor aínda que eu tiña a sensación de que sen moita esperanza. Corteille o paso, a pesar da resistencia da muller e, axudado por un dos concorrentes conseguimos apartala uns metros mentres berraba angustiosamente.

- Tranquila, María, o neno vaise recuperar- repetéille eu

diante suxeitándolle a cara para que me mirase ós ollos. Decateime de que nin ela me cría nin eu tiña a menor esperanza do que dicía pero, pouco a pouco, a muller foise derrubando ata que quedou coa mirada fixa e perdida naquel corpo tremente a cada empuxón que lle facían para intentar insuflarlle aire ós seus pequenos pulmóns. María sentíase moi lonxe, esperando calquera movemento.

Os médicos pareceron albiscar entón unha resposta positiva do neno. O das barbas chamoume. - Seguramente non hai farmacia aquí...- Non esperou resposta logo do xesto negativo que lle fixen.- Necesitabamos algún medicamento como ("...") díxome o nome. Acordeime de que na miña casa gardaba unha caixa de urxencias que me deixara o responsable dun grupo de rapaces que fixeran un campamento na Illa utilizando as instalacións da escola na Semana Santa. Saín correndo de novo cara arriba e levei comigo un par de nenos. Busquei no caixón todos os medicamentos que tiveran un nome parecido e metinos nunha bolsa xunto con xiringas e todo o que se me foi ocorrendo.

- ¡Correde moito! - díxenlle ós rapaces na conciencia de que chegarían moito antes ca min - dádelle esta bolsa ó médico.

Cando cheguei de novo a praia a esperanza apoderárase do grupo. Carliños, inconsciente respiraba con dificultade e o médico xa lle inxectara o contido dunha ampola dos medicamentos que lle acercaran os rapaces. No grupo de curiosos, por entón xa moi numeroso, mirábanse caras risoñas e, a nai de Carliños tiña a faciana chea de bágoas.

Dúas horas despois, o neno foi levado coidadosamente a unha das casas do Canexol baixo a vixilancia continua dos médicos que no o deixaron ni un momento. Estaba consciente pero asustado.

Un barco chegado de terra levou a Carliños, ós seus pais e a un dos médicos a Bueu e de alí a un Hospital. Quince días despois, o neno volveu a Illa totalmente recuperado.

E seguimos debullando, un

a un, como sempre, os días da vida da Illa.

Convencínme de que os anos existían. Polo menos alí na Illa onde non foi este o único episodio que vivín ó borde da mesma angustia.

Pero xa volo contarei, se o queredes saber, no próximo "Aunios".